

Commentaria Ac Disputationes In Primam Partem Divi Thomae

Cvm Variis Indicibvs

De Deo Effectore, Creatvrvvm Omnivm Tractatvs II. De Opere Sex
Diervm, Ac Tertivs De Anima

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

XV. De ligno vitæ, & quomodo, quantaq[ua] efficacia hominem
immortalitatem largiretur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93575](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93575)

Solutur 2.

licet moreretur, non contingeret mors in statu innocentie, sed peccati. Deinde non posset etiam præter rationem rectam, & illi statui convenientem abstinere à cibis, quin saltem venialiter peccaret. Dictum est autem subuentum esse homini in illo statu, ut nunquam venialiter peccaret, quædiu mortale peccatum non præcederet: ergo ex vi eiusdem prouidentie, & protectionis Dei nunquam relinqueretur abstinere à cibis indebito modo, nec cum aliquo nocimento illi statui repugnante.

24.
Quo puncto
subuentum
fuerit alteri
defectui.

Contra secundum defectum maximè subuentum est per alia remedia, maximè verò per lignum vitæ. Nam in primis in ipso corpore data est perfecta dispositio, & humorum contemperatio, ita ut inter se habere non possent vehementem actionem, quæ agritudinem vel aliquam similem dispositionem omnino præternaturalem ab intrinseco possent inducere. Deinde per iustitiam donum datum est, ut non possent humores nimium alterari, aut exferuenti passione, aut ex nimio labore, quia in hoc statu in his omnibus esset maxima moderatio, & sic ait August. supra, Nihil corruptio in corpore, vel ex corpore vilas molestias ulli eius sensibus ingerebat, nullus intrinsecus morbus, nullus ictus metuebatur extrinsecus, summa in carne sanitas. Præterea etiam ex parte illorum fructuum, seu alimentorum, quibus priori defectui subueniebatur, prouisum est, ut optimæ qualitatis essent, ita ut ex magna facilitate, & cum minima alteratione partium corporis hominis possent in illius substantiam conuerteri, & ad hoc etiam iuuabat optima, & salubris loci dispositio, & hoc est, quod August. citato loco de ciuitate Dei, dixit. Sicut in Paradiso nullus estus, aut frigus, sic in eius habitatore, nulla exupiditate, vel timore offensus, nihilominus tristis, non lassitudo fatigabat otiosum, non somnus premebat inuitum, &c.

25.
Non tamen
illomodo sub
ueniretur
ermino.

Veruntamen quanuis hæc omnia possent sufficere, ut pro aliquo tempore corpus hominis in naturali dispositione, non obstante actione calidi in humidum, & reactione ciborum conseruaretur, nihilominus progressu temporis debilitaretur, & marcesceret, nisi aliud remedium quo ab illo malo præferretur, Deus illi prouideret. Hoc autem remedium fuit lignum vitæ, nam fructus eius virtutem habuit confortandi, & reparandi calorem naturalem, vel potius præseruandi ne infra connaturalem dispositionem minueretur. Quod his verbis August. supra docuit, Lignum vitæ aderat, ne hominem senectus dissolueret. Et iterum, Quædiu in creatoris lege durauit, dignus fuit edere de arbore vitæ, ut mori non posset. Neque enim corpus tale erat, ut dissolutum esset impossibile, sed fructus arboris vitæ corruptionem corporis inhibebat.

26.
Declaratur
quo modo
per lignum
vita non so
lū mors, sed
passio omnis
corruptiua
vitæ esset.

Quomodo autem hoc modo non solum mors, sed etiam passio corruptiua vitaretur, intelligi poterit aduertendo temperamentum vnicuique homini conueniens, & connaturale non consistere in indiuidibili, sed habere aliquam latitudinem intra quam variari potest secundum aliquam intentionem primarum qualitatem sine proprio defectu, vel latione corporis. Imò aliquando cum perfectione, & augmento: aliquando verò cum consistentia in statu naturali. Circa hanc ergo latitudinem poterat per continuam nutritionem alteratio aliqua, & mutatio crescere ultra terminos illius latitudinis, sed priusquam ad illum terminum corporis dispositio perueniret, adhibendus erat fructus ligni vitæ, quo illa dispositio corporis ad optimum statum intra illam latitudinem reduceretur, vel (ut bene Caiet. notauit) ne vnquam ad præternaturalem statum perueniret, præseruaretur. Quod his verbis docuisse mihi videtur August. lib. 13. de ciuit. cap. 23. dicens: Primus homo de terra terrenus in animam viuentem factus est, non

in spiritum viuificantem, quod ei per obedientiam meritum seruabatur. Ideo corpus eius, quod cibo, & potu egerebat, non me afficeretur, ac sitit, & non immortalitate illa absolutæ, atque indissolubili, sed ligno vitæ à mortu necessitate prohibebatur, atque inuentus flore tenebatur, non spirituale, sed animale, iussu, non dubium est.

CAPVT XV.

De ligno vitæ, & quomodo, quantæque efficaciam homini immortalitatem largiretur.

TRIA in titulo insinuantur, quid fuerit lignum illud, qualisque & quantæ efficaciam ei fuerit. Primò ergo dico, lignum illud fuisse veram arboris sensibilem fructum ad comedendum aptum naturaliter producens. Quod censeo de fide certum, oppositumque ad errorem Origenis, qui historicum de Paradiso ad metaphoras traduxit, perit. Probaturque manifeste ex contextu Gen. 2. 2. Produxitque Dominus Deus de humo omnes gressibus visum, & ad resendum iuauit lignum, quæ vitæ in medio Paradisi, & lignum scientiæ boni & mali. Sicut ergo cætera ligna, & lignum etiam scientiæ arbores fuerunt sensibiles, ita & lignum vitæ. Et verbum produxit, quod in omnia cadit, ostendit ex eadem terra, & ex eodem genere creationis fuisse lignum vitæ cum cæteris factum. Vnde consequenter manifestum est, fructus illius arboris fuisse quandam quædam corporealem cibum, sicut fuit etiam fructus ligni scientiæ, ut constat ex Gen. 3. Vnde cum sancti dicunt, sapientiam, aut Eucharistiam esse lignum vitæ, id intelligendum est in sensu spirituali, seu per quandam significationem, sicut Prou. 3. de sapientia dicitur: Lignum vitæ est huic qui apprehendit eam. Quod ita exponit August. 2. de Peccat. merit. cap. 2. dicens, cibum illius arboris fuisse figuram sapientie, quia sicut illa arbor erat in corporali Paradiso, ita sapientia est in spirituali, & sicut hæc arbor sensibilibus exterioris hominis, ita sapientia interioris hominis sensibus præbet vigorem. Quod in alijs locis, præsertim super Genesim sæpe repetit. Cuius autem speciei illa fuerit, ignotum nobis est.

Deinde dicimus fructum illius arboris per propriam efficaciam sibi connaturalem contulisse homini vigorem illum, seu renouationem. Itaque valde errant, qui dicunt, illam arboris seu fructum eius tantum fuisse figuram illius effectus, & ad renouationem, quam Deus daturus esset homini, admodum si non peccasset, quod sentit Eugub. in cap. 1. Gen. refellitur autem sufficienter ex illis verbis Gen. 3. Ne forte mittas manum tuam, & sumas etiam de ligno vitæ, & comedas, & viuas in eternum. Et emisit enim Dominus Deus de Paradiso. Si enim fructus ille non conferret hunc effectum, sed Deus ad præsentiam eius, non oporteret Adamum eicere de Paradiso, nec comedendo de illo cibo particeps fieret immortalitatis. Quia Deus non promiserat illum effectum, nisi homini in sua obedientia perseveranti, & ita post transgressionem non tenebatur legem illam, vel pactum aut significationem seruare. Atque eadem verba isto modo inducta etiam probant, illam efficaciam fuisse per virtutem connaturalem illi arbori, & fructui eius, & non tantum persubstantialem, aut eleuationem Dei, ut dantur Bonauent. & Gabr. existimarunt. Et indicant Gen. 2. 2. Eucher. & Beda. Imò etiam August. lib. 8. Gen. ad fructum produxit, eandem sententiam indicat, dum ait, cibum naturæ dedit, eandem sententiam indicat, quod fructum illi contulisse talem effectum nonnulla inspiratio per salubritatem occultam. Et quia statim inter miracula Dei computat, quod cibum ille immortalitatem efficeret. Sed pie exponi potest eodem modo, quo aliqua singularia opera dici solent, quasi miracula naturæ expressum.

natura. Absolute tamen loquendo verisimilius est virtutem illam fuisse naturalem. Nam si virtus erat supernaturalis, cum solum esset data vel promissa pro hominibus precepto Dei obtemperantibus, quamvis post peccatum de illa arborē comedere, fructum immortalitatis non acciperent. Sicut nunc, licet Eucharistia virtutem supernaturalem habeat ad sanctificandos recipientes, non omnes, qui illam sumunt, fructum illum recipiunt, si bene dispositi non sint, quia non est data illa virtus pro omnibus, simpliciter, sed tantum pro dignis fumentibus. Ergo & contrario si Adam post peccatum, comendo de ligno vite immortalitatem consequeretur, ut verbis illis docetur, profectio non erat supernaturalis talis virtus, sed ex naturalis, & intrinseca facultate illius fructus procedebat. Et hoc sentit D. Thom. Scot. & alij auctores statim allegandi.

Dicimus autem, illum effectum fuisse à virtute activa, & per propriam efficaciam illius cibi in corpore hominis, quia sola bona dispositio, vel quasi materialis causalitas, non poterat ad effectum illum esse sufficiens. Duobus enim modis potest intelligi cibum aliquem esse corpori humano naturaliter convenientem ad conservandum, vel confortandum illud. Primo, quasi materialiter tantum, videlicet, quia talis cibis ratione sui temperamenti, & qualitatum, quibus disponitur, facile convertitur in substantiam corporis humani, & postquam conuersus est, illemet qualitates, quæ in ipso erant, in homine manent (siue sint eadem numero, siue specie, parum enim hoc in presenti refert) & illud comode efficiunt, & suo modo formaliter illud confortant, & protegent. Alio modo potest cibis confortare corpus efficienter, nimirum vel per nouas qualitates ipsum temperamentum connaturale corpori periciendo, ac reparando, si quid in illo diminutum fuerat, vel intendendo naturas qualitates, & alias remittendo. Prior ergo modus non solum possibilis est, sed etiam frequens, non tamen fuisse sufficiens ad conferendam homini vitam perpetuam in corpore animali, quia per solum illum modum non reparatur diminutio naturalis caloris, à quo pender corporis conservatio. Necessaria ergo fuit virtus actiua in illo fructu, ut posset temperamentum hominis, à quo vita pendet, perfecte restaurare. Nec est, cur impossibile existimetur, fructum vni arboris habuisse hanc virtutem connaturalem, quia ille effectus de se naturalis ordinis est, & finitæ perfectionis, imo non excederet gradum formarum accidentalium: ergo non repugnat virtutem actiuam eius connaturalem esse alicui arbori, seu fructui eius. Et ita sentit de virtute illius fructus Rupert. l. 3. in Gen. c. 3. & Hugo de S. Victor in Annotat. Gen. cap. 7. & Glossa ordinaria Gen. 2. vbi Lipoman. alios refert, & D. Thomas dicta q. 97. a. 4. & ibi Caietanus, Durand. Scot. & Gabr. in 2. dist. 16.

Ex quo vterius addimus, cibum illum habuisse virtutem conservandi vitam, non tantum ad longum tempus, sed perpetuam, seu pro quacunque temporis diuturnitate, non tamen semel tantum sumptus, sed sæpius temporibus opportunis. Ita explicat facis dilucide hunc effectum D. Thom. dicta q. 97. a. 4. & est consentaneum Augustino 3. de Ciuit. cap. 20. vbi inter alia dicit, De ligno vite propterea gustabant, ne mors vndeunque subreperet, vel senectute confectis decursis temporum spatij interueniret. & cap. 23. postquam dixerat, quod ligno vite corpus à mortis necessitate prohibebatur, atque in uenientis flore tenebatur addit de homine post peccatum: & alimenis extra Paradisum non negatis, à ligno tamen vite prohibitus traditus est vetustate finiendus in ea duntaxat vita, quam posset in Paradiso, si ipse, casset, habere perpetuam. Et idem

Suarez de opere sex dierum.

sentit lib. 11. Gen. ad lit. cap. 40. & lib. 1. de Peccat. merit. cap. 3. Habebat Adam de lignorum fructibus refectioem contra deflectionem, & de ligno vite stabilitatem contra vetustatem. & Chrysost. homil. 18. in Genes. vbi ait, potuisse Adam, si voluisset, de ligno vite vesci, quod perpetuam illi contulisset vitam, eumque immortalem fecisset. Et infra exponens dicta verba Gen. dicit: Nunc & lignum, quod vitam præbet continuam, attingere audeat, &c. Idem sentit Magist. dist. 19. vbi Gabr. a. 3. dub. 1. & Durand. q. 2. quamvis in 1. dubius videatur.

Ratio autem est, quia fructus ligni vite non tantum alebat corpus per modum cibi, sed etiam reficiebat, & confortabat, seu reparabat per modum medicinæ, ut ait auctor illius questionis 19. noui, & veteris Testamenti. Vnde infert, Sic erat homini quasi inextinguibilis murus, utique cibis ille contra mortem, quia corporis corruptionem inhibebat, ut prius dixerat. Probatur autem hæc illatio, quia ille fructus semel sumptus post annum, v. g. restituebat temperamentum calidi, & humidi ad illum statum, in quo in principio illius anni fuerat: ergo iterum sumptus post alium annum ad eundem statum corpus reduceret, & sic per singulos annos: ergo pro quocunque annorum numero posset eodem modo corpus immortale conservare. Loquor de annis solum gratia exempli, nam idem erit de quocunque breviori tempore, multiplicando cum proportionem sumptiones eiusdem fructus: solum ergo oportet, vel aliquod certum tempus determinetur virtuti fructus proportionatum. Quod sane tempus quantum esset, nos quidem ignoramus, tamen in statu innocentie hominibus notum esset, ut convenientibus temporibus illo remedio uti posset.

Contra hanc vero sententiam duæ occurrunt inter se extremè oppositæ. Prima est Rupert. lib. 3. Gen. ad lit. cap. 30. vbi dicit non fuisse necessarium frequentari illum cibum ad vitam perpetuam, sed semel tantum sumptum illam daturum fuisse. Probat ex verbis illis, ne forte micat manum suam, & sumat etiam de ligno vite, & comedat, & viuat in æternum. Nam Deus non dixit, & sapius sumat, sed tantum, & sumat: ergo vna assumptio ad illum effectum sufficeret. Et specialiter ponderat particulam forte & ex ea colligit, Adam nesciuisse virtutem ligni vite, & ideo non potuisse post lapsum ex certa scientia, & intentione comedere de illo ligno contra mortem, potuisse tamen casu, & ideo dictum esse ne forte. Et inde concludit non fuisse necessarium frequentem vsum, nam ea, quæ casu fiunt, non frequentantur, ac proinde vnum actum casu contingentem, sufficientem fuisse. Et ad hoc confirmandum adducit exēpla herbarum medicinalium, quæ mirabiles habent virtutes ad fouenda, & conservanda humana corpora.

Sed hæc sententia verisimilis non est, & optimè refellitur ratione D. Thomæ, quia virtus illius fructus finita erat. Addo etiam, fuisse corruptibilem, nam & arbor corruptibilis erat, ut fructus ipse in substantiam manducantis illum conuerteretur. Ergo etiam effectus eius, quem semel sumptus faceret in corpore humano, esset finitus, & diminutioni, ac corruptioni obnoxius, quia non redderet corpus inalterabile, & intrinsecè, ita impassibile, ut post vnam sumptionem illius fructus, amplius cibi, & potus indigens non esset: ergo effectus ille posset postea iterum perdi post continuam nutritionem: ergo si non amplius remedium eiusdem fructus applicaretur, profecto corpus diuturnitate temporis senesceret, ac tandem deficeret. Et declaratur argumento factio, ponamus enim Adam creatum in optimo statu vite, & complexionis suæ per annum, vel quodlibet aliud designatum tempus dixisse, cibum fumendo ex alijs lignis

Q

Paradisi,

Ratio pro assertionem

Quoties gustandum de fructu vite uti tam tuere, ignotum

Rupert. sententia vnicā sumptionem sufficere ad viuendum semper. Probat ex Gen. 2.

Refellitur a ratione D. Thom.

Refellitur 2.

Paradisi, & postea semel comedere de ligno vitæ. Tunc certe per illam sumptionem ad summum reduceretur ad illum optimum statum, in quo creatus fuit, quia vel non poterat esse melior, vel si melior finitur, non esset naturalis, nec corpori humano accommodatus. Ergo post primam sumptionem vtēdo iterum alijs cibis, ille optimus status iterum minueretur: ergo ne tandem corrumpere, necessarium illi fuisse iterum sumi de ligno vitæ.

8 Nec verba Gen. quæ expendit Rupertus, aliquid vrgent. Nam verbum *ne sumat*, indefinite positum nec vnica, nec repetitam sumptionem indicat, sed abstracte, seu indefinite ponitur, *ne sumat*, vtique quantum necessarium fuerit ad viuendum in æternum. Nec etiā est verisimile, Adam ignorasse lignum vitæ, & propriam rationem, ac virtutem eius. Quia illa cognitio erat in illo statu maximè necessaria, Adam autem habuit illum statum vndique perfectum. Item quia habebat scientiam aliarum arborum, & fructuum: cur ergo illam ignorasset? Item particula *ne* non hoc significat, & sine fundamento ita inducitur, quia, vt illo modo Deus loqueretur, satis erat non necessarium, sed tantum contingens fuisse, vt Adam manens in Paradiso sumeret de ligno vitæ. Imo etiam erat contingens, quod sumendo de ligno vitæ post peccatum in æternum viueret, vt statim declarabimus. Denique in contrarium nos expendere possumus particulam *etiam*, cum Deus dicit, *Et sumat etiam de ligno vitæ*. Nam per illam sit relatio ad sumptionem de ligno scientiæ, id est, vt sicut de illo sumpsit, ita de hoc sumat. Ergo sicut de priori sumpsit ex certa scientia, & contra Dei institutionem, ita significauit Deus, voluisse præcauere, ne Adam ex certa scientia, & contra Dei voluntatem, qui poenam mortis fuerat comminatus ad impediendam illi poenæ executionem, de ligno vitæ sumere tentaret. Aliæ verd coniecturæ, quas adducit Rupertus sunt optimæ ad suadendum, potuisse illam arborem habuisse virtutem naturalem ad illum effectum pro aliquo tempore durabilem efficiendum non vero perpetuum, & inconsumptibilem.

9 Nihilominus est alia opinio extreme contraria, quæ negat potuisse illum fructum, etiam sæpius sumptum conseruare corpus immortale per quod libet tempus in infinitum, sed solum pro aliquo diuturno, & longæuo tempore. Ita sentit Scot. in 2. dist. 16. dicens, homines in statu innocentie nunquam fuisse mortuos, non quia in illo statu manentes potuissent perpetuo viuere ex vi fructus ligni vitæ, cum alijs priuilegijs illius status: sed quia diuturno tempore possent ex vi illius status conseruari, & antequam illud tempus finiretur, si in innocentia perseverarent, ad vitam beatitudinis simpliciter immortalem transferrentur. Fundamentum Scoti est, quia fructus ligni vitæ nunquam integre restitueret corpus hominis ad priorem statum, nec posset efficere, quin in die debilius redderetur. Quod probat, quia natura debilitata frequenti, & continua actione, & repaſione nutritionis non posset confortari ligno vitæ, nisi conuertendo fructum eius in substantiam suam, sed illud conuersum non esset nobilius, quam conuertens: ergo propter nutrimentum illius fructus nunquam posset corpus hominis ad priorem statum redire. Imo conuertendo in se fructum illius arboris magis debilitaretur, propter repaſionem ab illo, sicut ab alijs fructibus.

Eius fundamentum.

10

Caietani sententia partim assensiens, Scoti partim dissensiens.

Et huic sententiæ ex parte assensit Caiet. & ex parte dissensit. Putat enim ille, hominem in statu innocentie habuisse vim resistendi actioni contrariæ agentis per qualitatem supernaturalem, & spiritualem animæ inditam, & ideo dicit, durante innocentia, potuisse hominem perpetuo conser-

uari per fructum arboris vitæ, quia conuertendo illum, in se confortaretur, & roboraretur ab eo, & ab illo non repateretur propter dictam ex parte animæ resistantiam. In hocigitur ab Scoto dissentit. Addit vero sublata illa resistantia non potuisse fructum arboris vitæ restituere ad pristinum statum naturalem calorem debilitatum, quia reactio ne sua aliqua ex parte illum debilitaret, & ideo si post peccatum homo sumeret de ligno vitæ, non tantum semel, sed etiam sæpius, non fuisse perpetuo victurum, sed tantum ad longum tempus. In quo sensu putat dixisse Deum de homine iam lapsu, *Ne forte sumat de ligno vitæ, & uiuat in æternum*, id est, tempore diuturno.

Sed neutra sententia placet, nam in primis si fundamentum Scoti aliquid valeret, non solum probaret fructum ligni vitæ non potuisse integre separare diminutionem caloris factam, sed etiam parum aut nihil naturam debilitatam confortare potuisse: quia, vt ipse ait, *conuersum non potuit esse nobilius, quam conuertens*: imò per illud natura debilitata amplius debilitaretur. Si autem hoc verum esset, non solum non daret fructus ille vitæ perpetuitatem, verum etiam nec diuturnitatem. Secundo ac præcipue deficit Scot. quia tantum considerare voluit fructum illum vt cibum, & non vt medicinam, seu pharmacum, habens virtutem agendi, & confortandi calorem naturalem, priusquam in substantiam aliti conuerteretur, cum tamen fructus ille, vt supra diximus, vt ranque rationem, & virtutem haberet. Vnde tantum abest, vt per reactionem illius cibi amplius natura hominis debilitaretur, vt potius confortaretur. Ex quo etiā fit, vt eo tempore quo fructus ille conuerteretur in substantiam aliti, iam conuertens esset confortatum, & ideo posset etiam conuersum esse perfectius dispositum, quam esset ipsum conuertens in principio, quando fructum sumpsit, quia illa conuersio in aliquo tempore facta est, & in illo tempore potuit homo ab eodem fructu confortari, vt ipsummet fructum melius posset in se conuerrere. Et confirmatur, quia alias diuturnitate temporis homines in statu innocentie debilitarentur, & quodammodo fenescerent, nec possent in statu consentientia conseruari, nedum ad statum iuuentutis restitui, q. est contra Aug. citat. loc. & contra communem sententiam, & illius status eximiationem.

Et hinc facile rejicitur altera sententia Caietani. Nam in primis illa resistantia per qualitatem intrinsecam falso asseritur, vt iam dixi ca. præced. num. 22. Deinde si illa daretur, non minus resisteret alijs cibis, quam fructui ligni vitæ: ac proinde fructus ille non esset necessarius, quia ex alijs cibis nulla debilitatio sequuta fuisset. Tertiò illa resistantia respectu ligni vitæ potius obesseret, quam prodesset ad immortalitatem, quia actio ligni vitæ non destructiua, sed conseruatiua vitæ esset. Quapropter etiam videtur defecisse Caietani. non considerando fructum illum, vt salutarē causam efficientem, sed tantum vt nutritionis materiam, seu alimentum. Et ideo dixit lignum vitæ non fuisse habiturum æqualem effectum in homine post lapsum, ac haberet in statu innocentie, quia post lapsum deesset qualitas resistens ex parte hominis, & ideo etiam ex reactione illius cibi aliquam diminutionem caloris naturalis pareretur, quam antea propter resistantiam non patiebat. Nos verò dicimus ex parte fructus non fuisse futurum minorem effectum, tum quia etiam in statu innocentie nulla erat resistantia ab intrinseco, vt dixi: tum etiam quia actio illius fructus, quatenus medicamentum erat, non diminuebat, sed confortabat potius calorem naturalem, atque ita resistantia illa potius poterat obesse, quam prodesse. Ad vitam conseruandam. Dixi autem, *quantum est in*

SVARE
de Angelis
re 6. d. 1. rum
anima.

D. V.

ex parte sua, quia aliunde posset effectus illius cibi magis impediri in statu naturę lapsę, quam in statu innocentie, quia in illo statu multo temperantius viveret homo, & leuiores cibis, minusque naturalem calorem minuuntibus vteretur, quam in statu naturę lapsę, & contrario in hoc statu sunt plures alię causę extrinsecę, quę possunt humores corrumpere, & naturalem calorem, vel nimium minuere, vel augere, quę causę non possunt huiusmodi passiones in homine efficere, si in innocentia perseveraret. Ob has ergo causas non posset fructus ligni vitę tam integrę reparare, & quasi renouare corpus corruptibile post peccatum, sicut antea potuisset. Erat enim virtutis finitę, & ideo non poterat æqualiter maiorem resistentiam vincere, & similiter habebat determinatum effectum, ideoque non posset omnem morbum depellere, neque omnibus contrariis obstitere, & in hoc sensu intelligendum est, quod D. Thom. 2. 2. q. 164. art. 2. ad 6. dicit, quod homo si post peccatum deligno vitę comedisset, non propter hoc immortalitatem recuperasset, sed beneficium illius cibi potuisset vitam magis prolongare. Quod etiam docet Lyran. Lipom. & alij Genes. Qui consequenter exponunt verba illa, & viuat in æternum, id est, in longæum tempus, sicut dixit Caeteranus. Est enim hoc verum consideratis alijs causis mortis, quę in statu peccati suam vim exercent, & possunt resistere efficacitati ligni vitę, quia cibus ille non erat sufficiens causa immortalitatis, sed solum subueniebat cuidam defectui. Nullominus tamen quantum est ex se, eundem effectum haberet in statu naturę lapsę, & ita etiam ex parte sua posset illam perpetuo conservare, si alię causę mortis non interuenirent. Et ita sentit auctor dictarum questionum noui, & veteris Testamenti, dicta questio. 19. & sequuntur Durandus, Molin. & alij.

Ex quibus tandem facili resoluitur alia questio, quam Scholastici in 2. d. 19. de immortalitate innocentie tractant, an esset naturalis, vel supernaturalis. Nam cum duobus modis contingat aliquid esse supernaturale, scilicet quoad substantiã, & quoad modum, manifestum est, immortalitatē illam quoad substantiam fuisse naturalem, quoad modum verò supernaturalem. Prior pars manifestata est, quia vita, quę eo modo conservaretur, semper esset vita naturalis, & cum proprietatibus connaturalibus corpori, quando scilicet in eo tantum statu conservaretur. Nam si transferretur ad statum glorię, iam tunc aliud donum immortalitatis acciperet, quale nunc est in corporibus gloriosis, de quo alia ratio, & disputatio est, quę videri potest in 2. tom. 3. p. disp. 48. sect. 2. Altera pars probatur, quia in primis illa immortalitas non erat debita corpori humano, cum natura sua corruptibile sit. Deinde, quia illa peculiaris prouidentia, & protectio Dei erat futura modo extraordinario, & præter ordinarium cursum causarum naturalium, quas sæpe impedire, vel auertere extraordinario, & supernaturali modo, necessarium foret.

Aliqui verò suadere conantur, immortalitatem illam simpliciter fuisse naturalem, vel ex parte animę, quę naturaliter immortalis est, & ideo ex natura rei perit corpus aliquo modo mortale, vel ex parte fructus ligni vitę, quia virtute, & modo naturali immortalitatem conferret. Sed hæc sententia sine dubio falsa est, vt probant rationes factę. Et quia alijs nec mors esset naturalis, nec illa immortalitas amissa fuisset propter peccatum, quia naturalia non amittuntur propter peccatū. Nec immortalitas animę sufficit, quia ex natura sua postulat corpus talis materię, & temperamenti ad quod per accidens sequitur corruptio, cui anima ipsa naturali virtute obstitere, aut subuenire de opere sex dierum.

re non potest, vt latius dixit D. Thom. 1. p. q. 76. a. 5. & 2. 2. dicta q. 164. a. 1. De fructu autem ligni vitę in primis dicitur, quod licet ex eo capite præferuatio à morte non heret supernaturali modo, nihilominus non erat illa causa adæquata immortalitatis, sed necessaria fuisset singularis Dei prouidentia, in qua modus aliquis supernaturalis includeretur. Deinde dicitur beneficium illius ligni non fuisse debitum humanę naturę, sed peculiari ratione concessum quasi in præmium obedientię, si in ea perseveraretur, & non alio modo, ideoque etiam ex ea parte immortalitatem illam quoad modum supernaturalem fuisse.

CAPVT XVI.

Verum homo in statu innocentie peculiare dominium, tanquam proprium illius status donum, ac beneficium acceperit.

Hætenus explicuimus bona veluti intrinseca, quę homini in statu innocentie concessa sunt nunc de extrinsecis aliquid adiiciendum est, propter verba Gen. 1. Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram, & præstet piscibus maris, & volatilibus cali, & bestijs vniuersę, terra, omni que reptili, quod mouetur in terra. Et infra, Benedixit illi Deus, & ait: Cresce, & multiplica mini, & replete terram, & subiacite eam, & dominamini piscibus maris, & volatilibus cali, & vniuersis animalibus, quę mouentur super terram. Ex quibus verbis manifestum est, Deum in principio mundi dominium cæterorum animantium primis hominibus tribuisse, nam verba eius tanquā supremi Domini efficacia sunt, & per illa concessionem, & translationem huius dominij aperte significauit. Dubium vero est, an dominium illud fuerit tantum aliquid naturaliter consequens ex sola hominis naturā, secundum se spectata, an vero fuerit aliquod speciale beneficium, pro illo statu innocentie peculiariter à Deo collatum.

Ratio dubitandi, quę priorem partem suadet, in primis sumi potest ex verbis illis: Faciamus hominem ad imaginem, & præstet, &c. vbi illa duo ita connectuntur, vt secundum ex primo consequi significetur. Sed esse ad imaginem non est aliquid peculiare status innocentie, sed ad puram essentiam, & naturam hominis pertinet: ergo etiam prælatio illa, & dominium homini in sua creatione datum, fuit aliquid merè naturale, puram hominis naturam consequens. Secundo, quia bona propria status innocentie per peccatum amissa sunt, & contrario illa, quę post peccatum permanserunt, naturam humanam secundum se spectatam consequuntur. Sed dominium externarum rerum, tam animantium, quam non animantium in homine post peccatum mansit, vt ipso vsu, & ratione constat: ergo non fuit aliquid peculiare pro statu innocentie datum, sed merè naturale. Dicitur fortasse, hoc esse verum de communi quodam, & generali dominio: aliud verò peculiare, & maius pro statu innocentie datum esse.

Sed contra hoc argumentor tertio, quia non apparet, in quo fuerit hic excessus, vel specialis prærogatiua dominij in statu innocentie, magis quam nunc sit. Declaratur, quia Gen. 9. dixit hominibus Deus, Terror vestest, ac tremor sit super cuncta animalia terre, & super omnes volucres cali, cum vniuersis, quę mouentur super terram, omnes pisces maris manus vestest, & traditi sunt. Hoc autem dictum est hominibus iam lapsis: ergo nullum maius dominium innocentibus habere potuerunt. Probatur consequentia, quia vel hic excessus est in amplitudine materię, & hoc non, quia omnia animalia sine exceptione etiam homini lapsos subiiciuntur. Vnde in Psal. 8. dicitur, Omnia subiecisti sub pedibus eius, &c. vel excessus est

Tractanda
questio
ocasio ex
verbis Ge-
nesis.

2
Aquitur i.
pro parte
negantis.

Arguitur 2.

Effugium.

3
Præcluditur
& argui-
tur 3.